بررسی ترکیبات ثانویه و اثرات فارماکولوژیکی گیاه دارویی خارمریم بر درمان اختلالات کبدی

سید عبدالمجید قاضی زاده هاشمی[۱]، علی قادری[۲]

۱-دانشجوی کارشناسی ارشد گیاهان دارویی دانشگاه آزاد شیروان

۲-مدرس دپارتمان مهندسی تولیدات گیاهی، دانشکده کشاورزی،دانشگاه فنی و حرفه ای استان خراسان رضوی، ایران

چکیده

کبـد مهمترین کارخانه‌ی شیمیایی بدن است. این عضو با تولید صفرا کمک به هضم چربی‌ها نموده و بسیاری از سموم را ازروده‌ها دفع می کند. قدرت کبد برای انجام این اعمال مهم، اغلب تحت تاثیر مواد متعددی که روزانه انسان در معرض آنها قرار می‌گیرد به خطر می‌افتد. گیاه خار مریم Silybum marianum در درمان پشتیبان بیماری‌های کبدی و اختلالات کیسه صفرا استفاده می‌گردد. این درحالی است که امروزه جدای از پیشینه‌ی تاریخی این گیاه به عنوان داروی محافظ کبدی، اثرات سودمند دیگرش در درمان بیماری‌های سایر اعضاء نیز شناسایی شده است. میوه گیاه خار مریم دارای فلاونوئیدهای گیاهی مهمی همچون سیلی بین، سیلی کریستین و سیلی دیانین است که در مجموع سیلی مارین نامیده می‌شوند و همگی دارای اثرات محافظت کننده‌ی کبدی می‌باشند. نقش سیلی مارین در درمان سیروز نیز با توجه به خواص فارماکولوژیکی همچون مهار مسیر لیپواکسی ژناز ۵، مهار تولید لوکوترین B٤ ، خواص پاکسازی رادیکال‌های آزاد و مهار فعالیت فاکتور نسخه برداری NF-Kappa B قابل توجیه می‌باشد. درسال‌های اخیر محققین به صورت گسترده‌ای به مطالعه‌ی داروهای گیاهی به عنوان جایگزینی برای درمان‌های شیمیائی پرداخته‌اند. در مطالعه‌ای که در سال ۲۰۰۴ در بین بیماران هپاتیت C مزمن در آمریکا انجام شد، شایع ترین داروی گیاهی مورد استفاده‌ی این بیماران سیلی مارین گزارش شده است. در مطالعه‌ای که در فنلاند انجام گرفت، پس از گذشت ۴ هفته از مصرف داروی سیلی مارین در بیماران، مقادیر آنزیم‌های AST و ALT کاهش قابل ملاحظه‌ای داشت و در مطالعات بافت شناسی هم، روند ترمیمی یاخته‌ای کاملا مشخصی ، دیده شد. درمطالعات حیوانی نیز، سیلی‌مارین در مقابل سموم مختلف کبدی ناشی از داروهای هپاتو توکسیک، اثرات محافظتی خود را برروی یاخته‌های این بافت نشان داده است.

واژگان کلیدی: خارمریم، اختلالات کبدی، ترکیبات ثانویه